

Till:

Generaldirektör Karin Tegmark Wisell,
Folkhälsomyndigheten

Kopia till:

socialminister Lena Hallengren,
justitie- /inrikesminister Morgan Johansson
landsbygdsminister Anna Caren Säterberg

Hemställan

Gällande hänsyn till samhällets behov av dricksvattenproduktion och avloppshantering, genom att medge nationella undantag från regler om hushållskarantän.

Sammanfattning

Svenskt Vatten begär att Folkhälsomyndigheten säkerställer möjligheter till undantag från hushållskarantän för Sveriges VA-huvudmän (dricksvattenproducenter och avloppshantering). I dagsläget kan det regionala smittskyddet överpröva karantänsreglerna. Vi anser att de regionala bedömningarna behöver göras lika mellan regionerna.

Vi behöver en sammanhållen, tydlig och förutsägbar process för överprövning, bedömning och beslut av undantag.

Allmänt behövs även bättre hänsynstagande till samhällets behov av dricksvatten- och avloppsförsörjning när rekommendationer och andra åtgärder för Covid-19-hantering tas fram eller revideras.

Vi önskar att myndigheten skyndsamt undersöker möjligheterna till utökade undantag från reglerna om hemkarantän för anställda i en så samhällsviktig sektor som dricksvattenproduktion och avloppshantering.

Det gäller undantag för verksamhetskritiska nyckelmedarbetare och deras möjlighet att komma till jobbet trots konstaterad Covid-19-smitta i hemmet.

Vår bedömning är att liknande kriterier och arbetssätt för undantag som idag är möjliga inom sjukvården även är applicerbara på VA-huvudmännens verksamhet. En nationell process är dock önskvärd för att undvika lokal spretighet och administrativa bördor. Arbetssätt och rutiner finns därmed att tillgå – givetvis i undantagsfall och som sista åtgärd för att säkerställa verksamhet.

Bakgrund

Våra medlemmar producerar dricksvatten och leder bort avloppsvatten åt det svenska samhället och svarar därmed för ytterst centrala samhällsfunktioner.

All verksamhet i vårt samhälle är beroende av vatten och avloppshantering, inte minst sjukvård och äldreomsorg. Driftstopp och driftstörningar inom våra medlemmars verksamhet kan få stora konsekvenser för samhällets förmåga att hantera pågående pandemi.

Sedan pandemins början har VA-huvudmännen genomfört omfattande åtgärder för att säkerställa verksamhetens framdrift. Kontinuerliga covidtester, rese- och besöksförbud, delade skiftlag och andra åtgärder för att skydda verksamheten från sjukfrånvaro.

Vi är fullt medvetna om att pandemin kräver svåra politiska avvägningar och beslut. Bland annat avvägning mellan samhällets behov av en fungerande vattentjänst och å andra sidan sjukvårdens redan mycket ansträngda läge.

Folkhälsomyndigheten och slutligen regeringens beslut måste i större utsträckning vägas mot andra samhällsmål och kritiska verksamheter. I detta sammanhang kan nämnas att dricksvattenproduktion sedan tidigare är utpekad av regeringen som samhällskritiskt, men någon hänsyn till detta syns sällan i tagna beslut (i detta fall hushållskarantän).

Andra myndigheter såsom Livsmedelsverket har i sin rapportering till MSB rapporterat om farhågor och lägesbild. Ett större hänsynstagande till övriga myndigheters signaler måste därför tas vid beslut om pandemiåtgärder.

Liknande tendenser går även att utläsa i prioriteringen av vaccinering där samhällskritiska funktioner såsom dricksvattenproduktion inte har getts någon prioritering.

Flera av dricksvattenproducenterna drabbas även hårt av den begränsade testkapaciteten (PCR) som idag råder, vilket utgör en flaskhals. Flera organisationer försöker nu lösa detta via privata aktörer där man köper PCR-test och analys för att kunna utesluta covid och klara bemanning.

Avslutande ord

Sammantaget är bemanningsläget ansträngt men hanterbart i dagsläget. Utifrån ett kontinuitetsperspektiv måste vi dock säkerställa att vi kan hantera en eskalerande situation.

Vårt förslag till åtgärder i hemställen kan behöva följas av fler åtgärder men det mest kritiska är att säkerställa möjlighet till undantag från hushållskarantän samt ordnad testkapacitet med PCR.

Vi uppmanar att Folkhälsomyndigheten fortsatt följer och tar hänsyn till utvecklingen i samhällsviktiga sektorer. Vi bistår gärna i det arbetet.

Vänligen,
Pär Dalhielm
VD, Svenskt Vatten

Svenskt Vatten representerar Sveriges alla VA-huvudmän (Den kommunala dricksvattenproduktionen och avloppsreningen). Våra medlemmar försörjer 90% av Sveriges befolkning med vattentjänster samt säkerställer rent vatten och avloppshantering för offentliga institutioner och privata aktörer.